

Comentariul poeziei Rugaciunea unui dac scrisa de Mihai Eminescu - a doua parte

Poezia a fost pusa in relatie cu Mai am un singur dor, pe care o devanseaza mult ca atitudine asumata in fata mortii. Mai am un singur dor se mentine in spatiul elegiacului prin tema sa. Ideea e acolo eroica: eul a gasit in moarte nu pragul ultim, nici taramul spaimos al intunericului, ci un teritoriu al consubstantialitatii sale cu natura, cu elementele. Cum viata e ratacire, pribegie, moartea ar fi repaosul asteptat, "reintoarcerea constiintei pribegite in patria ei cosmica: nu anulare, ci celebrare a lumii..."

Radical diferita, viziunea din Rugaciunea unui dac e amara si descendenta. Moartea ca risipire in neant e cea mai dureroasa dintre formele pe care moartea le poate lua. Iar dacul cere toate pedepsele de care poate avea parte un muritor, pentru a trai durerea pana la capat si a o uita apoi in "stingerea eterna": "Gonit de toata lumea prin anii mei sa trec, I Pan' ce-oi simti ca ochiu-mi de lacrimi e sec, I Ca-n orice om din lume un dusman mi se naste, I C-ajung pe mine insumi a nu ma mai cunoaste, I Ca chinul si durerea simtire-mi a-mpietrit-o, I Ca pot sa-mi blestem mama pe care am iubit-o - I Cand ura cea mai cruda mi s-a paraa amor... I Poate-oi uita durerea-mi si voi putea sa mor".

Asumandu-si toate durerile din lume, impietrit la capatul lor, dacul asteapta rasturnarea tuturor suferintelor in indiferenta. Caci suferinta metafizica, cea mai adanca dintre toate ale muritorului, e aceea de a nu fi gasit in propria fiinta attributele zeului creator care s-a izolat in absolut si a pastrat pentru sine nemurirea.

Citita in registrul ironic in care a fost conceputa, poezia ofera o lectura inversa, rasturnata: implorand pedepsirea, mortificarea, dacul inalta o ruga blasfematoare, negand, in esenta, divinitatea egoista. Act demonic si ruinator de lume, uzurpator si vinovat. Conceptiei dacice despre moarte - acceptare senina si extatica aproape - poetul ii aduce aici aceasta corectie amara.

Discurs patetic in retorismul sau, Rugaciunea unui dac aminteste de alte texte in care conceptia asupra divinitatii e sensibil aceeaasi (Muresanu, Rime alegorice, Avatarii faraonului Tla). Spre maturitate poetul va substitui pe Demiurg cu nefiinta. In aceasta etapa, inca, Demiurgul s-a demonizat si impotriva egoismului sau eul (dacul) se razvrateste violent.

Imaginile pe care le construiește poemul sunt sugestive si prin inrudirea cu texte ca Scrisoarea I (in privinta evocarii haosului primordial), prin imbinarea elementului epic simbolic cu lirismul confesiv si declamator, dupa cum stilistic poezia se remarca prin trasaturi specifice etapei careia se inscrie: alternanta timpurilor si a modurilor verbale, metafore adanci, creatoare de ambiguitati, ocurenta unor sintagme deja consacrate in poezia eminesciana ("noian de ape", "vecinicul repaus"), sensuri hiperbolice construite amplu.